

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය ව්‍යාචනය

සීමාසහිත ලංකා සීනි පුද්ගලික සමාගමේ 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

සීමාසහිත ලංකා සීනි පුද්ගලික සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මම මතයක් ප්‍රකාශ නොකරමි. මතය ව්‍යාචනය සඳහා පදනම කොටසේ සාකච්ඡා කර ඇති කරුණුවල වැදගත්කම හේතුවෙන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණන මතයක් සඳහා පදනමක් සැපයීමට ප්‍රමාණවත් හා උචිත විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට මා හට නොහැකි විය.

1.2 මතය ව්‍යාචනය සඳහා පදනම

මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය, විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය ඇතුළත් ප්‍රමාණාත්මක අයිතම විකල්ප ක්‍රම මගින් තහවුරු කිරීමට හෝ සත්‍යාපනය කිරීමට මට නොහැකි විය. මේ හේතුවෙන්, මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය, විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සැකසෙන වටිනාකම් හෝ අයිතමයන් වල වාර්තාගත හෝ වාර්තා නොකළ වටිනාකම් හෝ ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් කිසියම් ගැලපීමක් කිරීමට අවශ්‍ය දැයි මට නිශ්චය කිරීමට නොහැකි විය.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසු බවින් යුතුව ක්‍රියාකරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වෙනත්නාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,

- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 01 හි 32 ඡේදය ප්‍රකාරව ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියක අවසරය හෝ අවශ්‍යතාවය මත හැර ආයතනයක ආදායම් සහ වියදම් හිලවී නොකළ යුතු වුවද සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව පැල්වත්ත අංශයේ රු.2,625,587,207 ක ආදායම් වියදම් සමඟ හිලවී කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කර තිබුණි.	නව ගිණුම්කරන මෘදුකාංගය ස්ථාපනය කිරීමේදී මෙම තත්ත්වය නිවැරදි කිරීම සඳහා Chart of Accounts පිළියෙල කර අදාළ ආයතනය වෙත යොමුකර තිබේ. ඒ අනුව 2024 වර්ෂයේ සිට මෙම තත්ත්වය නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති ප්‍රකාරව ආදායම් වියදම් හිලවී කිරීමකින් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 01 හි 117 ඡේදය ප්‍රකාරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී භාවිතා කරන වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හෙළිදරව් කළ යුතු වුවද සෞචාරික අංශයට අදාළව 2014 වර්ෂයේ සිට ආයතන දෙකකින් සහ එක් ව්‍යාපෘතියකින් අයවිය යුතු රු.20,141,781 අඩමාන ණය වශයෙන් වෙන්කර තිබුණු නමුත්, එම වෙන් කිරීම්වලට හේතු වූ කරුණු හා අදාළ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.	2023 වර්ෂයේ ගිණුම් ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේ දී මෙම අඩමාන ණය වෙන් කිරීමට අදාළව හෙළිදරව් කිරීමට කටයුතු කරන බව සහ මෙම ණය ශේෂයන් තුනම නැවත ලැබීම පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාවයක් පවතින බව.	අඩමාන ණය වෙන් කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් හෙළිදරව් කළ යුතුය.
(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 02 හි 10 ඡේදය ප්‍රකාරව තොගයේ පිරිවැයට ගැණුම් පිරිවැය, පරිවර්ථන පිරිවැය, තොග වර්තමාන ස්ථානයට හා තත්ත්වයට ගෙන ඒමට දරන ලද අනෙකුත් පිරිවැය ඇතුළත් විය යුතු වුවද සමාගම විසින් සීනි, මොලෑසස්, පරිපාලක ස්ප්‍රිතු අවසන් තොගය අගය කිරීමේදී මුළු පිරිවැය මත පදනම්ව අගය කර තිබුණු බැවින් පිරිවැය රු.2,486,004,294 ක් වූ අවසන් තොගයෙහි නිරවද්‍යතාවය විගණනයට තහවුරු නොකෙරුණි.	විකුණුම් මිල තීරණය කිරීමේදී ආයතනයට අලාභයක් සිදුවීම වැළැක්වීමට මුළු පිරිවැය යොදාගෙන ඇති බව සහ 2023 වසරේ සිට ගිණුම් වාර්තා පිළියෙල කිරීමේදී අදාළ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අනුව අවසන් තොග අගය කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත ප්‍රකාරව තොගයේ පිරිවැය සහ ශුද්ධ උපලබ්ධි අගය යන අගයන් දෙකෙන් අඩු අගය මත පදනම්ව තොග ඇගයීම සිදුකළ යුතුය.
(ඈ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 16 හි 51 ඡේදය ප්‍රකාරව ජංගම නොවන වත්කම් වල ඵලදායී ජීව කාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කළ යුතු වුවද, ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණු බැවින් තවදුරටත් භාවිතයේ පවතින සෞචාරික අංශයේ පිරිවැය රු.386,601,213 ක හා පැල්වත්ත අංශයේ	රජයේ තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සියලුම ස්ථාවර වත්කම් තක්සේරු කටයුතු ආරම්භ කර ඇති අතර එම කාර්ය අවසන් වූ පසුව 2023 වර්ෂයේ ගිණුම් වාර්තා තුළ අදාළ ගැලපීම් සිදුකල හැකි බව.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 16 හි 51 ඡේදය ප්‍රකාරව ජංගම නොවන වත්කම්වල ඵලදායී ජීව කාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කිරීමටත්, ප්‍රමිති අංක 08

පිරිවැය රු.1,639,431,417 ක දේපළ පිරිසත හා උපකරණ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විට සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය කර අවසන්කර තිබුණි. ඒ අනුව මෙම ඇස්තමේන්තුගත දෝෂය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 08 ප්‍රකාරව ප්‍රතිශෝධනය කර නිවැරදි ධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා නොතිබුණි.

ප්‍රකාරව ප්‍රතිශෝධනය කර නිවැරදි ධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.

(ඉ) පිරිවැය රු.760,763,818 ක් වූ පැල්වත්ත අංශයේ ස්ථාපිත ස්කාභාර දෙපාර්තමේන්තුවේ ස්ථාවර වත්කම් වල එක් එක් වත්කම් පන්තිවල එකතුව පමණක් ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයට ඇතුළත් කර තිබුණු බැවින්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ ක්ෂය වියදම හා ක්ෂය වෙන් කිරීම්වල නිරවද්‍යතාවය විගණනයට තහවුරු නොකෙරුණි.

2022 වසරේ ආරම්භ කළ වත්කම් තක්සේරුකරණයේදී මෙම වත්කම් ද වෙන වෙනම අයිතම වශයෙන් තක්සේරු කර ලේඛනගත කිරීමට සැලසුම් කර ඇති බව.

වත්කම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ඊට අදාළ ක්ෂය වියදම හා ක්ෂය වෙන්කිරීම් නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

(ඊ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ සෙවනගල අංශය විසින් ගල්ඔය වැව්ලි සමාගමට උක් දඩු මෙට්‍රික් ටොන් 53257.11 ක් සැපයීම වෙනුවෙන් ලැබී තිබුණු රු.479,313,990 ක්, අදායම් ලෙස හඳුනා නොගෙන උක් මිලදී ගැනුම් ගිණුමට බැර කර තිබුණු බැවින් වර්ෂයට අදාළ අදායම් සහ වියදම් රු.479,313,990 ක් බැගින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

සමාගම විසින් ගොවියා සහ ගල්ඔය වැව්ලි සමාගම සම්බන්ධීකරණය කරන ලද බව සහ ඉදිරියේ දී සිදුවන මෙවැනි ගණුදෙනු වලදී ලෙජර් ගිණුමට අදාළ හෙළිදරව් කිරීම් සිදු කිරීමට කටයුතු කරන බව.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති ප්‍රකාරව ආදායම් වියදම් හිලව් කිරීමකින් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතුය.

(උ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට පැල්වත්ත අංශයේ පැවති රු.664,200,000 ක සීනි තොගය භෞතිකව සත්‍යාපනය කර නොතිබුණු බැවින් එම ශේෂයෙහි නිරවද්‍යතාවය විගණනයට තහවුරු නොකෙරුණි.

2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට ආයතනය සතුව මෙට්‍රික් ටොන් 2214 ක පමණ සීනි තොගයක් පැවති අතර එය භෞතික වශයෙන් ගණනය කිරීමට නොහැකි තත්ත්වයක පැවතුණු බව සහ ගබඩාවේ පවත්වාගෙන යනු ලබන සීනි තොග වාර්තා සහ ගිණුම්කරන පද්ධතියේ ශේෂයන් සසඳා බලා එදිනට පැවති තොගය තහවුරු කර ඇති බව.

සියලුම තොග භෞතිකව සත්‍යාපනය කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

(ඌ) පැල්වත්ත අංශයට අයත් පිරිවැය රු.3,243,969,760 ක් වූ කල්බදු වත්කම් ද සමඟ ක්ෂේත්‍ර යන්ත්‍ර හා උපකරණ, වාරිමාර්ග හා විවිධ උපකරණ සහ කර්මාන්තශාලා බලාගාරය හා උපකරණවල ක්ෂය අනුපාතයන් පිළිවෙලින් සියයට 15 ක්, 6 ක් හා 5 ක් වන නමුත්, එම වත්කම් වලට අයත් පිරිවැය රු.1,831,760,591 ක් වූ වත්කම් සියයට 2 ක් සියයට 50 ක් අතර විවිධ

පවත්නා ගිණුම්කරණ පද්ධතිය තුළින් අදාළ ප්‍රතිශත වෙනස් කළ නොහැකි හෙයින් ඉදිරියේදී වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනයත් සමඟ ආයතනයේ ක්ෂය ප්‍රතිපත්තිය යාවත්කාලීන කිරීමට කටයුතු කරන බව.

ක්ෂය කළ යුතු වත්කම් සඳහා නිශ්චිත ක්ෂය අනුපාතයන් තීරණය කළ යුතු අතර ක්ෂය කිරීමේ ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව ක්ෂය ගණනය කළ යුතුය.

අනුපාතයන් යටතේ ක්ෂය කර තිබුණු බැවින් සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ ක්ෂය වියදම හා ක්ෂය වෙන්කිරීම්වල නිරවද්‍යතාවය තහවුරු නොකෙරුණි.

(ඵ) සෙවනගල හා පැල්වත්ත අංශවල වසර 08 කට අධික කාලයක සිට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරියට ගෙනෙමින් පවතින පිළිවෙලින් රු.9,475,416 සහ රු.4,904,160 ක් වූ මාර්ගස්ථ තොග සම්බන්ධයෙන් ඉකුත් වර්ෂවල විගණන වාර්තාව මඟින්ද පෙන්වාදී තිබුණු නමුත් එම ශේෂයන් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

සෙවනගල ඒකකය - එකඟ වේ. 2023 වර්ෂයට අදාළව මෙම ශේෂය නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කරන බව.

පැල්වත්ත ඒකකය

මෙම ශේෂය 2014 වර්ෂයට පෙර සිට පවතින අතර ගිණුම්කරන දෝෂයක් වන මෙය ඉදිරියේදී අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල අනුමැතියක් ලබාගෙන ගිණුම් වර්තාවලින් ඉවත් කිරීමට කටයුතු කරන බව.

මෙම භාණ්ඩ ලැබී තිබේද යන්න පිළිබඳව සොයා බලා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

(ආ) පැල්වත්ත සීනි කර්මාන්තයක නව රජයට පවරා ගැනීමේදී එයින් ඉවත්ව වෙනම ආයතනයක් ලෙස කිරි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන සිදු කරන ආයතනයකට, අයත් ට්‍රැක්ටර් 20 ක් 2011 වර්ෂයේ සිට 2022 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා භාවිතා කිරීම වෙනුවෙන් එම ආයතනයට ගෙවිය යුතු රු.59,863,062 ක ශුද්ධ මුදල සහ එම ආයතනය විසින් සමාගමට අයත් නිල නිවාස භාවිතා කිරීම වෙනුවෙන් ලැබිය යුතු රු.19,329,726 ක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන නමුත්, එම ශේෂ තහවුරු කර ගැනීම සඳහා බදු ගිවිසුම් හෝ ශේෂ සනාථන ලිපි විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.

මෙම ට්‍රැක්ටර් රථ 20 සඳහා ආයතන දෙක අතර ගිවිසුමක් නොමැති අතර 2023 වසරේදී අදාළ ආයතනය සමග සාකච්ඡා කර මෙම ට්‍රැක්ටර් රථ 20 භාර දීමට හෝ ගිවිසුමක් මගින් ඒවා භාවිතයට ගැනීමට කටයුතු කරන බව.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් සම්බන්ධිත රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික සමාගම් වලින් හා සීමාසහිත ලංකා සීනි සමාගමේ ඒ ඒ අංශ අතර සිදුවන ගණුදෙනු වලින් ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ශේෂ විස්තරාත්මකව හෙළදරව් කළ යුතුය.

(ඈ) සීමාසහිත ලංකා සීනි සමාගම රජයට පවරාගත් 2011 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දින දක්වාම පැල්වත්ත අංශයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වෙනත් තොග ශේෂයෙන් අඩුකර දක්වා තිබුණු රු.9,251,437 ක යල්පැන ගිය තොගය (Provision for obsolete stocks) සම්බන්ධයෙන් කිසිදු තොරතුරක් විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.

2011 වර්ෂයේ ආයතනය රජයට පවරා ගැනීමේදී මූල්‍ය වර්තාවල පැවති ස්ථාවර සහ ජංගම වත්කම් ඒ ආකාරයෙන්ම පවරාගෙන ඇති අතර මෙම ශේෂ ගැලපුම්කර ගිණුම් වාර්තා වලින් ඉවත් කිරීමට කටයුතු කරන බව.

භාණ්ඩ සමීක්ෂණයක් සිදුකර යල්පැනගිය තොග නිශ්චිතව හඳුනාගත යුතුය.

(ඉ) පැල්වත්ත අංශය භුක්ති විඳින හෙක්ටයාර 1.212 කින් සමන්විත බඩල්කුඹුර උක් මීලදී ගැනීම් මධ්‍යස්ථානයේ ඉඩමෙහි සිත්තක්කර අයිතිය සීනි සමාගමට නොතිබුණු නමුත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් හෙළදරව් කර නොතිබුණි.

ඉඩමේ අයිතිය පිළිබඳ කිසිදු ලියකියවිල්ලක් දැනට ආයතනය සතු නොවන අතර ආයතනයේ මිනුම් නිලධාරී මගින් ඒ පිළිබඳ විස්තර එකතු කර අදාළ ලියකියවිලි සොයාගැනීමෙන් පසුව ගිණුම් වර්තා යාවත්කාලීන කිරීමට කටයුතු කරන බව.

සමාගම විසින් භුක්ති විඳින ඉඩම් ගිණුම්වල හෙළදරව් කළ යුතුය.

(ක) සමාලෝචිත වර්ෂයේ භෞතික තොග සමීක්ෂණ වාර්තා අනුව සෛවනගල අංශයේ ගබඩාවන්හි රු.3,295,168 ක් වටිනා තොග අයිතම 172 ක උනන්දුවක් හා රු.3,485,431 ක් වටිනා තොග අයිතම 170 ක අතිරික්තයක් නිරීක්ෂණය වූ නමුත්, ඒ සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අවශ්‍ය ගැලපීම් කර නොතිබුණි. භෞතිකව සත්‍යාපනය කරන ලද නමුත් වටිනාකම ගණනය කළ නොහැකි තොග වර්ග 1200 ක් ද, ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකි හා අපහරණය කළ යුතු රු.2,875,285 ක් වටිනා තොග අයිතම 206 ක් ද ගබඩාවේ පැවතුණි.	තොග උණනාවයන් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාමාර්ග ගනිමින් සිටින බව සහ අපහරණය කළ යුතු තොග සම්බන්ධයෙන් ආයතනය තුළින් පත් කරන ලද අපහරණ කමිටුවේ වාර්තාව අනුමැතිය සඳහා ඉහළ කළමනාකරණය වෙත මේ වන විට යොමුකර ඇති බව.	තොග සම්බන්ධයෙන් නිසි අභ්‍යන්තර පාලනයක් පවත්වා ගනිමින් උනන්දු හා අතිරික්තතා සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියා කිරීමටත්, භෞතික සත්‍යාපන වාර්තාවේ ඇතුළත් ශේෂය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් නිරූපනය කිරීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.
(ඟ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට භෞතික තොග සමීක්ෂණ වාර්තාව අනුව සෛවනගල අංශයේ තොග ශේෂය රු.2,149,441,299 ක් වුවද, මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව එම වටිනාකම රු.2,115,224,805 ක් වූයෙන් අවසන් තොගය රු.34,216,494 ක් අඩුවෙන් දැක්වුණි.	ඉදිරියේදී හඳුන්වා දීමට නියමිත ව්‍යවසාය සම්පත් කළමනාකරණ පද්ධතිය (ERP System) හරහා 2023 වර්ෂයේ දී මෙම දෝෂය නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	අවසන් තොග ශේෂය නිවැරදිව මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ච) 2018 වර්ෂයේදී සෛවනගල අංශය සඳහා මිලදීගෙන තිබුණු රු.11,412,646 ක විද්‍යුත් චුම්බක බෙදුම් උපකරණය, තොග අයිතම ලෙස සලකා ගිණුම්ගත කර තිබුණු බැවින් සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසාන දිනට ජංගම වත්කම් රු.11,412,646 ක් වැඩියෙන් ද ජංගම නොවන වත්කම් ඊට සමාන වටිනාකමකින් අඩුවෙන් ද දක්වා තිබුණි.	ඉදිරි වසරේ දී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරන ප්‍රමිති අංක 01 සහ 16 ප්‍රකාරව වත්කම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඡ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති සෛවනගල අංශයට අයත් රු. 154,831,424 ක දැව්තෙල් තොගය භෞතිකව සත්‍යාපනය කර නොතිබුණු බැවින් එම ශේෂයෙහි නිරවද්‍යතාවය තහවුරු නොකෙරුණි.	ඉදිරි වසරේ දී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	තොග භෞතික සත්‍යාපනය කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ඣ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 02 අනුව පෙර පිවිසි පෙර නිකුතු ක්‍රමයට හෝ හරිත සාමාන්‍ය ක්‍රමයට තොග නිකුත් කිරීම මිල කළ යුතු වුවද පැල්වත්ත අංශය විසින් නිකුත් කරන තොග අවසන් වරට මිලදීගෙන ඇති තොගවල මිල මත පදනම්ව අගයකර තිබුණි. මේ හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී පිරිවැය හා නිකුතු මිල අතර ඇති වී තිබුණු රු.51,975,591 වෙනස තක්සේරු ගැලපීම්	ආයතනය විසින් භාවිතා කරනු ලබන ගිණුම්කරන පද්ධතියට අනුව තොග පවත්වා ගැනීම සඳහා මිලදීගනු ලබන සෑම අයිතමයක්ම අවසන් වරට මිලදීගත් ඒකක මිලට අගය වේ. මෙලෙස මාසිකව එකතු වන තොග වටිනාකම්වල වෙනස පිරිවැය වාර්තාවල සමානුපාතිකව ගැලපුම් කිරීම ආරම්භයේ සිටම සිදුකර ඇත. නව ගිණුම්කරන මෘදුකාංගය	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 02 ප්‍රකාරව තොග මැනීම සිදුකර මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතුය.

ගිණුමක් මගින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වියදමට ස්ථාපනය කිරීමේදී හරිත සාමාන්‍ය ගලපා තිබුණි. ගිණුම්කරණ මෘදුකාංගයේ ක්‍රමයට තොග මිල කිරීමට තීරණය කර පවතින දෝෂයක් හේතුවෙන් සිදුවන මෙම ඇති බව.

ගිණුම් ගැලපීම නිසා මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ ඒ වියදම් අයිතමයන්හි නිවැරදි වියදම නිරූපණය නොවන බවට නිරීක්ෂණය විය.

- (ඔ) පැල්වත්ත අංශයේ භාවිතා කරන ගිණුම්කරණ 2016 වසරෙන් පසු ගිණුම්කරණ යාවත්කාලීන මෘදුකාංග පරිගණක මෘදුකාංග පද්ධතිය නියමිත පරිදි මෘදුකාංග පද්ධතියේ වාර්ෂික බලපත්‍රය පද්ධතියක් ආයතනය තුළ ක්‍රියාත්මක නොවන බැවින් ලබාගන්නා ලද අලුත්කර නොමැති බැවින් ලෙජර් භාවිතා කිරීමට කටයුතු ලෙජර් ගිණුම් ශේෂයන්වල නිවැරදිතාවය ගිණුම්වල ආරම්භක ශේෂයන් කළ යුතුය. තහවුරු නොවූවිනි. යාවත්කාලීන නොවන බව සහ 2023 වසර තුළදී ගිණුම් වාර්තා නව පද්ධතිය (SAP Business One) වෙත මාරුකිරීමට කටයුතු කළ හැකි බව.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 1980 අංක 47 දරන ජාතික පාරිසරික පනතේ 23 (අ) වගන්තියෙන් පැවරී ඇති බලතල ප්‍රකාරව අමාත්‍යවරයා විසින් 2008 ජනවාරි 25 දිනැති අංක 1533/16 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රසිද්ධ කරන ලද නියෝගයන්හි 1 කොටසේ 30 වන නියෝගය	සමාගම සීනි නිෂ්පාදනය හෝ සීනි පිරිපහදු කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන වාර්ෂික පාරිසරික බලපත්‍රය ලබාගෙන නොතිබුණි.	වාර්ෂික පාරිසරික බලපත්‍රය ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය නෛතික අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කරමින් පවතින බව.	පරිසර ආරක්ෂණ ක්‍රමවේදයන් ස්ථාපිත කර පනත ප්‍රකාරව පරිසර බලපත්‍ර ලබාගත යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආයතන සංග්‍රහය			

(i) XIX පරිච්ඡේදයේ 5.1 ඡේදය පැලවත්ත අංශයේ ආයතනයේ සේවකයින් නිවාස සඳහා නිලධාරීන්ගේ නිවාස සඳහා නිලධාරියාගෙන් කුලී නිවාස කුලී අයකර ලබාදීම ආයතනය අයකර ගත යුතු අතර නොතිබුණු අතර, එම ආරම්භයේ සිටම සිදුකර සමාගම විසින් ගෙවන නිවාසවල අළුත්වැඩියා හා ඇති බැවින් රජයට ලද ගාස්තු අයකර නඩත්තු වියදම් සමාගම පවරාගැනීමේදී සියලුම ගැනීමට කටයුතු කළ විසින් දරා තිබුණි. සේවක වරප්‍රසාද ලබාදීමට යුතුය. කළමනාකාරිත්වය එකඟවී ඒ අනුව මේ දක්වාම නොමිලේ නිල නිවාස ලබාදී ඇති බවත් ඉදිරියේදී නිල නිවාස සඳහා කුලී අයකිරීම සම්බන්ධව ආයතනයේ කළමනාකරන රැස්වීමේදී සාකච්ඡා කළ අතර අයකල යුතු කුලී මුදල සම්බන්ධයෙන් රජයේ තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුවේ සහය ලබාගැනීමට තීරණය කරන ලද බව.

(ii) XIX පරිච්ඡේදයේ 5.2 ඡේදය සෞඛ්‍යගල අංශය රජයට එකඟ වේ. මාසික කුලිය වර්තමාන වෙළඳපොල පවරා ගැනීමට පෙර සිට අය සංශෝධනයට අවශ්‍ය තත්ත්වයට ගැලපෙන කරනු ලැබූ නිවාසවල ආර්ථික පරිදි නිවාස කුලිය රු. 20 ත් රු. 85 ත් අතර ආර්ථික ගණනය සංශෝධනය කළ යුතුය. මාසික නිවාස කුලී ගාස්තු කිරීමෙහි ලා නිවාස වසර 11 කට අධික තක්සේරු කටයුතු කිරීමට සංශෝධනය කළ යුතුය. කාලයක සිට අයකරමින් අවශ්‍ය කාර්යයන් මේ වන විට සිදු කරමින් පවතින පැවතුණි. බව.

(iii) XIX පරිච්ඡේදයේ 5.8 ඡේදය

ජල බිල්පත් හා විදුලි බිල්පත් නිලධාරියා විසින් ගෙවිය යුතු වුවද සෙවනගල අංශයේ ජල පරිභෝජනය ඒකක 60 කට වැඩියෙන් භාවිතා කර ඇති අවස්ථාවලදී පමණක් නිලධාරියාගෙන් ගාස්තු අයකර ගැනීමත්, විදුලිපරිභෝජනය සඳහා මාසිකව රු. 250 ක සහනයක් ලබාදීමෙන් පසු ඉතිරි විදුලි බිල වැටුපෙන් අයකර ගැනීමත් තුළින් සමාගම විසින් පිරිවැය දැරීමේ ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කර තිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ නිලධාරීන්ගේ නිවාසවල විදුලි ගාස්තු ලෙස රු.1,544,798 ක් සමාගම විසින් වැයකර තිබුණි.

එකඟ වේ. ජලය සහ විදුලිය සඳහා සේවකයින්ට ලබාදෙනු ලබන සහනය ඉහළ නැංවීම සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතියක් ලබා ගෙන ඇති අතර මේ වන විට ඒ අනුව කටයුතු කරමින් පවතින බව.

විදුලිය හා ජලය සඳහා වන ගාස්තුව නිලධාරියා විසින් දරාගත යුතුය. සමාගම විසින් ගෙවන ලද ගාස්තුව අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ආ) 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක PED/ 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ

i. 8.2.2 ඡේදය

අතිරික්ත අරමුදල් ස්ථාවර තැන්පතු වල ආයෝජන කිරීම සඳහා මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ එකඟතාවය හා අදාළ අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය ලබාගත යුතු වුවද, 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට සෙවනගල අංශයේ ස්ථාවර තැන්පතු 30 ක ආයෝජිත රු.1,895,239,553 ක් හා පැල්වත්ත අංශයේ ස්ථාවර තැන්පතු 14 ක ආයෝජිත රු.1,817,382,278 ක් සඳහා එකඟතාවය හා අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.

එකඟ වන බව.

ස්ථාවර තැන්පතු ආයෝජනය කිරීම සඳහා මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ එකඟතාවය හා අදාළ අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය ලබාගත යුතුය.

ii. 9.2 ඡේදය

සමාගමේ කාර්ය මණ්ඩලය

එකඟ වන බව.

වක්‍රලේඛ

ප්‍රකාරව

මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් අනුමත කරගෙන නොතිබුණි.

කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) 2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක PED 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛයේ

i. 5.1 ඡේදය

රාජ්‍ය ව්‍යාපාර අතිරික්තය හෝ ලාභයෙන් කොටසක් බදු හෝ ලාභාංශ වශයෙන් ඒකාබද්ධ අරමුදල /කොටස් හිමියන් වෙත බෙදාහැරීමෙන් පසුව සේවකයන්ට ප්‍රසාද දීමනා හා දිරිදීමනා ගෙවිය යුතු වුවද යොමුගත ඡේදයේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමෙන් තොරව ප්‍රසාද දීමනා හා දිරිදීමනා ගෙවා තිබුණි.

එකඟ වන බව.

චක්‍රලේඛ ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

(ii) 5.3 ඡේදය

2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනතේ දක්වා ඇති නුබුන්වත්භාවය පිළිබඳ පරීක්ෂාවෙන් සෑහීමකට පත් වී, බදු ගෙවීමෙන් පසු ලාභයෙන් සියයට 30 ක් ඒකාබද්ධ අරමුදලට/කොටස් හිමියන්ට බෙදාහැරිය යුතු වුවද සමාගම එම විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.

එකඟ වන බව.

යොමුගත විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඉ) 2022 දෙසැම්බර් 21 දිනැති අංක PED 09/2022 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛයේ

(i) 1.1 ඡේදය

යොමුගත ඡේදය ප්‍රකාරව සෙවනගල අංශය සහ ප්‍රධාන කාර්යාලය සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව ගෙවිය හැකි ප්‍රසාද දීමනාව රු.28,600,000 ක් වුවද ප්‍රසාද දීමනා සහ දිරිදීමනා රු.228,703,125ක් වශයෙන් රු.200,103,125ක් වැඩියෙන් ගෙවා තිබුණි.

එකඟ වන බව.

යොමුගත විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

(ii) 1.2 ඡේදය

යොමුගත ඡේදය අනුව ආයතනයේ සේවකයින් යොමුගත විධිවිධාන පැලවත්ත අංශය සඳහා හට දිරිදීමනා ලබාදීමේදී ප්‍රකාරව කටයුතු කළ සමාලෝචිත වර්ෂයට 2013 වසරේ සිටම PED යුතුය. අදාළව ගෙවිය හැකි වකුලේඛ අනුව කටයුතු දිරිදීමනාව කර නොමැති අතර රු.88,460,000ක් වුවද ආයතනයේ දිරිදීමනා සේවකයින්ගේ සහ රු.508,017,000ක් වෘත්තීය සමිතිවල ඉල්ලීම් වශයෙන් සලකාබලා අධ්‍යක්ෂ රු.419,557,000ක් මණ්ඩල අනුමැතිය යටතේ අදාළ ගෙවීම් සිදුකර ඇති වැඩියෙන් ගෙවා තිබුණි. බව.

(ඊ) 2022 දෙසැම්බර් 22 දිනැති යොමුගත ඡේදයට එකඟ වන බව. යොමුගත විධිවිධාන අංක SEC/2022/E/04 දරන පටහැනිව සෙවනගල අංශය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ දේශීය ආදායම් විසින් අත්තිකාරම් පුද්ගල ආදායම් බදු අඩු කිරීමකින් යුතුය. දෙපාර්තමේන්තු මාර්ගෝපදේශයේ 2 ඡේදය තොරව සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව දිරිදීමනා වශයෙන් රු.158,612,500ක් ගෙවා තිබුණි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය
2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.6,045,575,871 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.819,729,092 ක් විය. ඒ අනුව ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.5,225,846,779 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාගමේ මුළු වියදම රු.3,385,532,678 කින් වැඩිවන විට මුළු ආදායම රු.7,479,876,808 කින් වැඩිවීම මෙම වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත.

3. වෙනත් විගණන නිරීක්ෂණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) අවශ්‍යතා නිසි පරිදි හඳුනා නොගෙන ගබඩා අයිතම මිලදීගෙන තිබුණු බැවින් රු.106,651,370 ක් වටිනා තොග අයිතම 4558 ක් වසර 05 ක් තුළ නිෂ්කාර්යව ගබඩාවේ රඳවා තිබුණි.	එකඟ වන බව.	අපහරණයට හෝ විකිණීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) පැලවත්ත අංශය විසින් 2013 වර්ෂයේදී කල් බදු පහසුකම් යටතේ රු.128,910,000 ක ක්‍රේන් යන්ත්‍රයක් මිලදීගැනීම සඳහා රු.120,750,000 ක මුදලක් හා ඊට අවශ්‍ය විදුලිය සැපයීමට රු.2,254,850 ක් වැය කර තිබුණි. එසේ වුවද, සැපයුම්කරු විසින් එකඟ වූ පරිදි එම යන්ත්‍රය කර්මාන්තායතනය තුළ ස්ථාපිත නොකිරීම හේතුවෙන් රු. 123,004,850 ක පිරිවැයක් දරා තිබුණු මෙම යන්ත්‍රය මිලදීගත්	ක්‍රේන් යන්ත්‍රයේ වැඩ නිමවා භාවිතයට ගැනීමෙන් පසු මාස 03 ක් වැනි කාලයක් තුළ බිඳවැටීමට ලක් වූ බවද ඉන් පසු කිහිපවතාවක්ම අලුත්වැඩියා කටයුතු සිදුකල ද එය සාර්ථක නොවූ බවද 2023 වර්ෂයේදී අදාළ සැපයුම්කරු සමග සාකච්ඡා කොට ගිවිසුමකට එළඹ ඇති නමුත් අදාළ සැපයුම්කරු විසින් එය	මෙම අනාර්ථික වියදමට වගකිව යුතු නිලධාරීන් හඳුනාගෙන ඒ අයට එරෙහිව විනය පියවරක් ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

දින සිට ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකිව නිශ්කාර්යව පැවතුනි.

ඉටුකිරීමට අසමත්වී ඇති බැවින් එම ආයතනයට එරෙහිව නඩු පැවරීමට ආයතනය තීරණය කර ඇති බව.

(ඇ) සෙවනගල අංශය වෙතින් උක් වගාව සඳහා ණය ලබාගත් ගොවීන් උක් වගාවෙන් බැහැර වී වෙනත් අනවසර බෝග වගාවන් සඳහා යොමුවීම හේතුවෙන් ගොවීන් 229 දෙනෙකුගෙන් අයවිය යුතු එකතුව රු.12,171,641 ක ණය ශේෂ අයකර ගැනීමට හා ගොවීන් නැවත උක් වගාවන් සඳහා යොමු කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි. මෙම ණය වලින් රු.9,212,580 ක් වසර 05 කට වැඩි කාලයක සිට ද, රු.804,080 ක් වසර 3 ත් 5 ත් අතර කාලයක සිට ද අය නොවී පැවතුනි.

උක් වගාවෙන් බැහැර වන ලද ගොවීන්ගෙන් ණය අයකර ගැනීමට පෙර නැවත එම ගොවීන් උක් වගාවට යොමු කළ යුතු අතර ආයතනයේ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඒ සඳහා විවිධ උපක්‍රම යොදනු ලැබේ. සාමාන්‍යයෙන් ගොවි ණය අය කර ගැනීමට වසර 3-5 ත් අතර කාලයක් ගත වේ. එයට හේතුව උක් අස්වැන්න වසරකට වරක් නෙළන අතර ණය අයකර ගැනීම වාරික 3-5 ත් අතර ප්‍රමාණයකින් සිදු කරන බව.

මුළු ඉඩම් ප්‍රමාණයම වගා කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතු වේ.

(ඈ) සෙවනගල අංශයේ භාවිතයෙන් ඉවත් කර ඇති වාහන 19 කට අදාළ රු.3,370,561 ක් වූ ද්‍රව්‍ය හා උපකරණ 914 ක් සහ වටිනාකම හඳුනාගත නොහැකි ද්‍රව්‍ය හා උපකරණ 21 ක් වෙන්දේසියේ විකිණීමට හෝ සුදුසු ක්‍රියාමාර්ගයකින් අපහරණය කිරීමට කටයුතු නොකර ගබඩාවේ රඳවා තිබුණි.

මෙම වාහන අමතර කොටස් වල ආයතනික අයිතිය සම්බන්ධයෙන් නෛතික ගැටළු පවතින අතර උපකරණ කොටස් සම්බන්ධයෙන් අපහරණ කමිටුවක් හරහා ක්‍රියාමාර්ග ගනිමින් සිටින බව.

යල්පැන ගිය තොග සමාගමට වාසිදායක වන ආකාරයට අපහරණය කළ යුතුය.

(ඉ) පැල්වත්ත අංශයේ භාවිතයෙන් ඉවත්කර ඇති වටිනාකම රු.6,890,375 ක් වූ වාහන අමතර කොටස් 1017 ක් සහ ගබඩාව තුළ වසර 05 කට වඩා වැඩි කාලයක සිට භාවිතයට නොගන්නා වටිනාකම රු.106,251,731 ක් වන ද්‍රව්‍ය සහ උපකරණ 3602 ක් වෙන්දේසියේ විකිණීමට හෝ අපහරණය කිරීමට කටයුතු නොකර ගබඩාවේ රඳවා තිබුණි.

තොග නැවත භාවිතයට ගැනීම සම්බන්ධව ආයතනයේ ඉංජිනේරුවරුන් මගින් වර්ගීකරණය කර ඇත. ඒ අනුව ආයතනයේ අපහරණ කමිටුව වෙත එම විස්තර ලබාගැනීමෙන් පසු භාවිතයට ගත නොහැකි තොග බැහැර කිරීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතියක් ලබාගැනීමට කටයුතු කරන බව.

යල්පැන ගිය තොග සමාගමට වාසිදායක වන ආකාරයට අපහරණය කළ යුතුය.

(ඊ) උක් වගාව සඳහා පැල්වත්ත අංශය වෙතින් ණය ලබාගත් ගොවීන්ගෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට අයවිය යුතු ගොවිණය ශේෂය රු.1,539,296,739 ක් වූ අතර මෙම ණය වලින් රු.508,989,845 ක් වසර 05 කට වැඩි කාලයක සිට ද, රු.58,269,202 ක් වසර 3 ත් 5 ත් අතර කාලයක සිට ද අය නොවී පැවතුණි.

2021 ජනවාරි මාසයේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණයක් මගින් 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට පෙර ගොවීන් විසින් ලබාගෙන තිබූ රු.464,023,067 ක ණය අයකිරීම තාවකාලිකව අත්හිටුවීමට තීරණය කළ බව සහ ඉතිරි ගොවිණය ප්‍රමාණය අය වෙමින් පවතින බව.

සමාගමට අයවිය යුතු ණය මුදල් අප්‍රමාදව අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(උ) සෙවනගල අංශය විසින් 2018 වර්ෂයේදී රු.9,564,866 ක් වටිනා වාෂ්පීකරණ යන්ත්‍රයක් (Evaporator) ඉන්දියාවෙන් ආනයනය කර රු.3,924,394 ක රේගු ගාස්තු ගෙවා තිබුණි. ඊට

මේ පිළිබඳව අදාළ නිලධාරියා සම්බන්ධයෙන් විමර්ශන කටයුතු සිදු කරමින් පවතින බව.

රේගු ගාස්තුව ආපසු අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

අදාල උපාංග (SS Tube) පිරිවිතරවලට එකඟ නොවීම මත ආපසු යවා 2019 වර්ෂයේදී නැවත ආනයනය කිරීමේදී ගෙවා තිබුණු රු.4,830,446 ක රේගු ගාස්තුව සැපයුම්කරුගෙන් අයකර ගැනීමට කටයුතු නොකිරීමෙන් එම වටිනාකමෙන් සමාගමට පාඩුවක් සිදුවී තිබුණු අතර එම රේගු ගාස්තුව ගෙවීමට අදාළ ලියකියවිලි සමාගම සතුව නොතිබීම හේතුවෙන් එම වටිනාකම ද විදේශීය ඇණවුම් අත්තිකාරම් වශයෙන් ගිණුම්ගත කර තිබුණි.

(උෟ) සමාගමේ පැල්වත්ත අංශයේ හෙක්ටයාර් 4.607 ක ඉඩම් 4 ක පිරිවැය වූ රු.44,149,728 ක් ගිණුම්වල දක්වා තිබුණු නමුත් එයින් පිරිවැය රු.28,050,728 ක පැල්වත්ත හා ප්‍රධාන කාර්යාලය පිහිටි හෙක්ටයාර් 1.686 ක ඉඩම් වල අයිතිය සමාගම සතුව නොපැවතුණි.

ආයතනය රජයට පවරා ගැනීමට අදාළ පනතෙහි ප්‍රධාන කාර්යාලය පිහිටි ඉඩම සඳහන් කර නොතිබීම හේතුවෙන් එහි අයිතිය ඉල්ලා ගොනුකරන ලද නඩුවක් විභාග වෙමින් පවතින බව. පැල්වත්ත පිටස්තර ගොවි කාර්යාලය පිහිටි ඉඩමෙහි අයිතිය ආයතනයට ලබාගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ලියකියවිලි අදාළ ආයතන වෙත යවා ඇති බව.

සමාගම විසින් භුක්ති විඳින ඉඩම්වල අයිතිය පවරා ගැනීමට සහ ගිණුම්වල හෙලිදරව් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.